



# НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

НАШ ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС – 33545

## 25 РОКІВ СЛУЖІННЯ УКРАЇНІ



Юрій Тимошенко після уроку патріотизму. Городенківщина, жовтень 2014 р.

Мільйони українців знищила Москва.

А перед тим як убити, окупанти катували наших земляків, приживали їхню гідність, морили в льохах, не даючи ні їсти, ні пити. Тож смерть багато хто сприймав як Божу ласку, бо нарешті припинилися муки. Розуміючи це, емгебісти і саму смерть намагалися зробити жакливою: розтросували голови кольбами рушниць, забивали цвяхи в очі, в ніздрі, в хребет...

Страшним свідченням московського терору стали п'ять криниць у с. Яблунів Косівського району. Влітку 1990 року із цих криниць, ровів та ям Юрій Тимошенко, Мирослав Кушнірчук, Роман Іванчук та їхні побратими викопали 74 кістків закатованих українців.

Московські кати завжди звинувачували в жорстокості своїх жертв. У "спогадах" писали як бандерівці кидали в криниці "невинних" радянських активістів та військовослужбовців. Але ж ніколи господар не кине в криницю, з якої п'є, труп ворога! У криницю кинути вбитого може тільки окупант, бо він піде далі і до тієї криниці вже не повернеться. Попри це, мільйони росіян хочуть вірити в брехню, а кожен злочин своїх кровних, точніше кривавих, братів романтизували, називаючи їх визволителями, правдоробцями, просвітителами. "Нехай москаль хоч із неба, вірити йому не треба", – каже народна приказка. Значить, і наші предки знали, що москаль та брехня – слова-синоніми.

Ще одна національна риса народу-поневоловача – люта жорстокість...

Глибина деяких криниць в Яблуніві сягала 10 метрів. Товариші на канаті спускали Юрія Тимошенка і Мирослава Кушнірчука – як найзавзятіших. Юрій мав із собою відро та черпачок. Чим глибше, тим важче було дихати. Повітря вогке, тяжке. "А вода від жаху втекла" (вислів Ю. Тимошенка).

У першій криниці величезна кількість підірваних набобів "цементувала" останки жертв. Коли Юрій пробив шар, знизу вдарило жахливий запах... Але він продо-

вжував працю. Інші в цей час відпочивали, хтось купався в Чорному морі. Літо ж! А Юрій, стиснутий стінами, навприсядки, намагався зачерпнути людські рештки. На колінах – відро, яке він заповнював кістками, черепами, дротом, прервативами, пляшками з-під горілки, мінами, гранатами, кулеметними магазинами і розірваними набоями, "звареними в суцільний конгломерат латуні, міді і свинцю". Потім відро піднімали вгору, і зверху на Юрія летіло те, що до нього пристало. Добре, що в нього був капелюх...

Щоб хлопці не знепритомніли, у криницю підкачували свіже повітря за допомогою пілососа "Ракета".

В одній із криниць Юрій знайшов людський кістяк і лопату. Вже згодом старші люди розповіли, що юнак з лопатою проходив повз НКВД, його підкликали і наказали закопати яму з тілами закатованих, а коли він виконав наказ, убили і кинули з лопатою у криницю, – щоб нікому не розповів...

У більшості жертв черепи були проломлені, а кістки потрошені, у деякого ноги зв'язані дротом, у інших із носових та очних порожнин стирчали іржаві цвяхи...

Одну зі страшних криниць виявили на території діючого дитячого садка. Її російські окупанти в 1950-х роках використовували як туалет. У ній Тимошенко розкопав рештки районного провідника Жаб'ївщини Танасія Мохнатчука "Прудкого". Дружина Марія впізнала чоловіка по монограмі "ТМ" на пряжці черепа. У перевернутому вигляді монограма перетворювалася на тризуб. Я писав про Танасія Мохнатчука "Прудкого" і його дружину Марію в книжці "Іван Ремболович". У Космачі наприкінці 1940-х вони опікувалися сотником дивізії "Галичина" Іваном Ремболовичем, який під Бродами втратив ногу.

Під враженням трагедії подружжя Мохнатчуків Юрій Тимошенко створив пісню – посмертну розмову Танасія з Марією.

*Ой місяченьку, чом ти так ясно світиш вгорі над Космачем?*

*Моє кохання, моє золото, чом ти зайшлася плачем?..*

Цю тужливу пісню Юрій Тимошенко несподівано виконав 10 жовтня в Городенці на зустрічі виборців з Тетяною Чорноволом. І лише тоді я довідався про трагічну долю героя моєї книжки – районного провідника "Прудкого".

За першем із тризубом і монограмою "МБД" і датою виготовлення – 1948 – Анна Негрич упізнала рештки свого брата Михайла Бесараба, члена ОУН, політвиховника в сотні "Мороза". А розсіпаний тисячами намістинок гердан допоміг упізнати Ганнусю Кушнірчук – рідну тітку ентузіаста розкопок Мирослава Кушнірчука.

Оберкатами Яблунівського НКВД були Картавцев, Сукоркін, Ушаков, Смолін і Чекмарьов. Перед смертю Ушаков похвалився Ярославові Малковичу як кухонним ножом виймав очі "твердому бандерівцю", а потім розпорів йому живіт. Смакуючи кожну деталь, розповідав як підвішував людей над вогнем. "Очі ката світилися, мов у молодого", – згадував Ярослав Малкович.

Звичайно, радянська прокуратура, намагаючись приховати злочини Москви, не дала дозволу на розкопки жертв комуністичного терору. Але що козакам заборони! Люди живим кордоном оточили місце розкопок, і міліція не наважилася розігнати їх...

40 днів тривали трагічні розкопки. В них брали участь і ветерани УПА Марія Іванюк і Ганна Вінтоняк, і десятилітній Орест Трінчук з Луцька, і поет Іван Малкович...

Євген Іванчук у книжці "Яблунівські криниці" закарбував хроніку розкопок жертв комуністичного терору в с. Яблунів. Він писав, що розкопки перетворилися на місце паломництва: тисячі українців з різних областей приїхали сюди, щоб вклонитися замученим. Були тут й іноземці: поляки, угорці, чехи, росіяни, громадяни США, Канади і Німеччини. І світ узнав про страшні злочини Москви проти українського народу.

*Закінчення на 2-й сторінці.*

## ІГОР КОЦЮБІНСЬКИЙ: "АБО ВОЮВАТИ, АБО ЖИТИ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ"

Ігореві Коцюбинському, правнукові класика української літератури Михайла Коцюбинського й онукові розстріляного Москвою Романа Коцюбинського, у вересні дали відпустку з фронту з нагоди 150 річчя з дня народження прадіда.

49-річний Ігор, директор музею Михайла Коцюбинського, вже півроку воює на Сході України. Його мобілізували 17 березня. На Луганщину вирушив у складі Окремої танкової бригади. Посада – заступник командира по роботі з особовим складом.

4 вересня, під страшним обстрілом "Градами" з російської території, він дивом залишився живим.

"З одного боку, – каже Ігор, – радість, що уцілів. А з іншого – невимовний смуток за полеглими".

4 вересня він втратив чакають побратимів. Заради них, каже, колись і напише книгу про війну. Але візьметься за це не раніше, ніж у країні настане мир.

"Ми створимо сильну українську армію і неодмінно переможемо в цій боротьбі за свою свободу, – вважає Ігор Коцюбинський. – Натомість Росію чекають важкі часи – майбутнього в тоталітарної шовіністичної імперії немає".

Віктор БИЛИНА

## ВШАНУВАННЯ ПАНАСА ПУСТОВОГО

5 листопада 2014 р. о 14.00 в с. Щербанівці Обухівського району Київської області відбудеться урочисте відкриття пам'ятного знаку на могилі повстанця-зеленівця Панаса Пустового (скульптор Михайло Горловий) та покладання квітів до меморіалу козакам і старшинам Щербанівської сотні Дніпровської повстанської дивізії отамана Зеленого (скульптор Михайло Горловий, архітектор Кий Данилейко).

Для меморіалу школярі Трипільської школи висадять дубовий гай.

Участь візьмуть поетеси Антоніна Литвин і Тетяна Лемешко,

кобзар Тарас Силенко, редактор газети "Обухівські вісті" Олена Артюшенко та заступник директора Трипільської школи Катерина Буремко. Промовлятимуть також Михайло Горловий і Роман Коваль.

Адреса вшанувань: старе кладовище на кутку Підмартинівка села Щербанівки (в бік с. Долини, вул. Григорія Косинки, 30, неподалік меморіалу козакам і старшинам Щербанівської сотні Дніпровської повстанської дивізії отамана Зеленого).

Історичний клуб "Холодний Яр" запрошує до участі громадські та політичні організації.

## ОГОЛОШЕНО ЛАУРЕАТА ЛІТЕРАТУРНОЇ ПРЕМІЇ ІМ. ЮРІЯ ГОРЛІСА-ГОРСЬКОГО ЗА 2014 Р.

НИМ СТАВ ЗАСЛУЖЕНИЙ АРТИСТ УКРАЇНИ, ЧЛЕН ІСТОРИЧНОГО КЛУБУ "ХОЛОДНИЙ ЯР", КОБЗАР ТАРАС СИЛЕНКО



Нагадуємо, що у 2012 – 2013 рр. лауреатами стали борець за волю України, письменник Михайло Іванченко та дослідник Визвольного руху Костянтин Завальнюк.

Ось цьогорічне рішення Історичного клубу "Холодний Яр":

"Диплом №3 Лауреата Літературної премії ім. Юрія Горліса-Горського присуджено кобзареві Тарасові Вікторовичу Силенку за популяризацію української визвольної пісні, за створення циклу пісень Визвольної боротьби ХХ ст., зокрема таких творів: "Пісня про отамана Зеленого", "Пам'яті Василя Чучупаки", "Пісня про отамана Івана Савченка-Нагірного", "Козацька коліскова", "Пісня про отаманів Соколовських", "Піхотинець", "Ромен жовтий, цвіт ружовський", "Роківини" (на слова отамана Ананія Волинця), "Як рушали козаченьки", "Пісня про отамана Хмару" та інших, за вагомий особистий внесок у відродження історичної пам'яті

та духовності українського народу, утвердження національних цінностей у житті українського народу".

Роман Коваль вручив Тарасові Силенку 5000 грн. – такий матеріальний еквівалент диплому.

Історичний клуб "Холодний Яр" щиро вітає Тараса Силенка з присудженням престижної премії і бажає й у подальшому оспівувати героїзм українського народу в боротьбі за свою волю і долю.

З повагою Роман КОВАЛЬ, президент Історичного клубу "Холодний Яр", член Національної спілки письменників України, лауреат премії ім. Михайла Стельмаха, редактор газети "Незборима нація", член Національної спілки журналістів України

Київ, 14 жовтня 2014 р.  
На світлині  
У центрі Тарас Силенко і Роман Коваль. Коломия, жовтень 2014 р.



# "ПЕРЛИНА" ВІКТОРІЇ ЛАТИК



Якимось магнітом притягує книжка Романа Ковалю "Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею". Її читають дорослі та діти, шукають у ній загублену історію, відкривають імена славних діячів української культури, безстрашних борців за волю. А сама постать Михайла Гаврилка завжди залишається в центрі уваги кожного читача...

Тому не дивно, що коли в 2013 році Союз українців України оголосив тематику конкурсу "Мій рідний край", Вікторія Латик, учениця 7-А класу Бохівської ЗОШ І-ІІІ ступенів №2, вирішила свою роботу присвятити шевченкіані Михайла Гаврилка. Тринадцятирічна дівчина задумалася над життєвим і творчим шляхом митця-воїна, шукаючи відповіді на запитання, які тривожили її: яку роль відігравали створені скульптором пам'ятники в

житті українців; чому ворог знищив талановитого скульптора та його пам'ятники Тарасові Шевченку; чому у світі поруч з добром існує зло; що довелося витерпіти Михайлові Гаврилку за своє коротке життя; чи залишилися у нас справжні українці, гідні нащадки козацького роду?

Вікторія Латик – автор статей про Олену Степанівну (до 100-ліття УСС), "Може... між ножами рута і барвінок розвіється" (до великих роковин Тараса Шевченка), про Орису Величківну. І все це написане на основі видання "Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею" Романа Ковалю. Але тепер перед Вікторією постали ще інші питання: чому молодий скульптор присвятив свій талант Тарасові Шевченку, як покликав його Кобзар виборювати волю Україні, боротися із заклятим її ворогом...

12 вересня у Львові відбулося урочисте вручення нагород учасникам міжнародного конкурсу "Мій рідний край", ініціатором якого з 1997 року є Ростислав Федак, заступник голови Союзу українців України.

Пошуково-дослідницька робота учениці 7-А класу (тепер 8-А класу) "Михайло Гаврилко – творець першої шевченкіани" була високо оцінена конкурсною комісією. Вікторія Латик здобула найвищу нагороду – ПЕРЛИНУ КОНКУРСУ.

Щиро вітаємо!

Лариса ДОБРОХВАЛ  
Місто Бохів

На світліні – Вікторія Латик, Бохів, Народний дім, 12 липня 2013 р.

## МОЇЙ ОДНОКЛАСНИЦІ ВЖЕ 55-ТЬ...

Тетяні Добко, моїй однокласниці, вже 55-ть... Знав я її з дитинства як Тетяну Бабич. Сиділи за однією партою. Була старанна, спокійна, без жіночих вибриків. Училися ми у СШ №166 на вул. Єреванській у Києві. Школа була українська. Вона єдина однокласниця, з якою підтримую контакт.

Тетяна каже, що з нашого класу найбільшого досягнув я, але і їй є чим похвалитися. Ось її віхи та досягнення: науковець у галузі бібліографознавства, бібліотекознавства, книгознавства, поезеса; кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, доктор наук із соціальних комунікацій, член Наукового товариства ім. Тараса Шевченка, член-кореспондент Української академії інформатики.

Закінчила Київський державний інститут культури (нині Київський національний університет культури і мистецтв). Із серпня 1980 року працює у Національній бібліотеці України ім. Володимира Вернадського, з 1994 року очолює в ній відділ довідково-бібліографічного обслуговування, а з 2012-го – Центр науково-бібліографічної інформації.

За роки роботи надала читачам десятки тисяч бібліографічних довідок з різноманітних питань науки, освіти, культури, історії, в тому числі і мені, відтак я не раз з вдячністю згадував Тетяну серед тих, хто допомагає мені творити книжки.

Тетяна є автором понад 150 наукових праць із питань бібліографознавства, книгознавства, інформатики, питань довідково-бібліографічного обслуговування, інформаційно-пошукових систем, бібліографічних показників. А у співавторстві з колегами нею підготовлено бібліографічні показники: "Вістник, 1933 – 1939: сист. показник змісту" (К., Вашингтон, Нью-Йорк, 2002), "Сербські фольклор і література в українських перекладах та дослідженнях: матеріали до бібліографії" (К., 2005), "Китай. Корея. Японія: бібліографічний показник" (К., 2007), "Українсько-бельгійські літературні зв'язки, 1870 – 2008: бібліографічний показник" (К., 2010), "Зінаїда Павлівна Тулуб" (К., 2012) та ін.

Усе ж покликком серця і сенсом життя, джерелом натхнення є для Тетяни поезія. Вона автор лірич-

них збірок "Непрохане кохання" (1999), "Неспалима весна" (2002), "Просто жити" (2006), "Любить и верит" (2007), "З Тобою і без Тебе" (всі Київ, 2011) та публікації у періодиці, в тому числі й у "Літературній Україні".

За своє життя я лише раз піддав Тетяну гострій критиці, за оту, "творемною мовою" (вислів Василя Стуса) написану, збірку. "Як можна писати мовою окупантів та ще й поезію?!" – напад я на свою однокласницю. Хоч і намагалася Тетяна сперечатися, та все ж, слава Богу, вже "творемною мовою", ніби, не пише, принаймні не наважується публікувати.

Гадаю, що зараз, у час російської агресії, багато хто зрозумів, що треба творити українську культуру, а не культуру народу-поневоловача, народу, який несе людству загрозу Третьої світової війни.

Отже, слава і хвала творцям української культури, слава тим, хто словом надихає нас на боротьбу за свою національну свободу!

З роси і воли, Тетяно! Довгих літ, нових поезій, нових книжок! Обнімаю!

Роман КОВАЛЬ

Початок на 1-й сторінці.

12 серпня 1990 р. останки невинно убитих перепоховали в одній могилі. Участь у панадії взяли десятки тисяч людей зі всієї України...

А Юрій вирушив до Печеніжини та с. Назірної. Внаслідок розкопок у цих селах Тимошенко і його товариші перепоховали близько тридцяти замучених земляків наших.

Усього 105 кістяків перепоховав Юрій.

Комуністичні ж керівники продовжували безсоромно брехати, що це жертви "українських буржуазних націоналістів".

Уже 17 серпня 1990 р. Тимошенко вивісив синьо-жовтий прапор над коломийською Ратушею та над колишньою коломийською тюрмою – бастилією кривавого російського режиму. Тоді ж із товаришем удвох демонтував пам'ятник Леніну в центрі Коломиї. А у січні 2014 р. Юрко Тимошенко став передвісником кінця Партії регіонів – разом зі своїм 12-літнім сином Нестором та іншими коломийськими козаками він розгромив у Коломиї два офіси Партії регіонів, поклавши край пануванню у цьому культурному місті "половецької орди", що вийшла з

## 25 РОКІВ СЛУЖІННЯ УКРАЇНІ

донецьких степів грабувати Україну.

Але головний удар Юрко завдав Партії регіонів у Києві. На Майдані він весь час перебував на передовій у сутичках з "беркутівцями", не раз перемагав їх і беззбройовав. Голірч здобував трофеї – шоломи, кийок, щит... Звичайно, і йому доставалося – і кийками, і гумовими кулями. Три гумові кулі травмували його, а від бойової кулі врятував бронезжилет. Був отруєний газом. Ледь не загинув у Бастіонному провулку... Всю зиму 2013 – 2014 рр. Юрко козакував у складі 14-ї сотні Самооборони Майдану та 8-ї Афганської сотні.

А коли почалася війна на Сході України, Юрко, зібравши свій нехитрий козацький скарб, пішов захищати Батьківщину. А мав він уже 53 роки, чотирьох дітей і двоє онуків... Юрія не хотіли брати до війська, мовля, старий уже, але він свого добився, і став кулеметником Національної гвардії. Бив московських окупантів під Слов'янськом і Дебальцевим.

За свою самовіддану і безкорисну працю впродовж 25 років

член "Меморіалу" Юрій Тимошенко 18 жовтня ц. р. дістав від голови Івано-Франківської ОДА О. Гончарука і голови Івано-Франківської обласної ради В. Скрипничука скромну грамоту, – навіть без твердої палітурки...

Звичайно, Юрій не для нагород служить Батьківщині вже 25 років, та як було б справедливо, щоб 26 жовтня Юрій Тимошенко переміг на виборах до Верховної Ради!

Упевнений, що мандат депутата допоміг би йому зробити ще більше добра для нашої Батьківщини! Так я писав напередодні виборів.

Земляки повірили Юрію Тимошенку, і тепер їхні інтереси у Верховній Раді захищатиме хоробрий козак. Сподівається на свого представника у Верховній Раді й Історичний клуб "Холодний Яр", членом якого Юрій Тимошенко є від 2009 року.

Щиро вітаємо, друже Юрію, з перемогою і зичимо перемог на новому напрямку!

Роман КОВАЛЬ

## У ТЕРНАХ ВШАНОВАНО ГЕРОІВ

14 жовтня 2014 р. у Кривому Розі тернівські козаки відкрили пам'ятний знак на честь героїв різних епох, які народилися в Тернах, або були пов'язані з цим повстанським селом (тепер Тернівський район м. Кривого Рогу).

На меморіальній дошці поєдналися імена героїв Визвольної боротьби 1917 – 1920-х рр. (Кость Пестушко, Віра Бабенко, Паша Бабенко, Семен Коваль, Василь Шкляр (Сірко) – всі загинули на початку 1920-х рр.) та героїв українсько-російської війни 2014 року (Костянтин Бегма, Ілля Гайдук, Антон Ігнатченко, Михайло Кондратьєв, Микола Сипченко, Володимир Тітенко – загинули влітку 2014 року на Донбасі). Усі вони полягли від рук російських окупантів.

Освячуючи пам'ятний знак, панотець Іван церкви Віри, Надії і Любові УПЦ Київського патріархату, зазначив, що ці хлопці та дівчата виконали одну із заповідей божих "Не має більшої любові, ніж покласти душу свою за друзів своїх".

Отаман Тернівського козацтва Юрій Настусенко, який ініціював



вшанування, зазначив, що полегли є цвітом нації. "Вони першими відповіли на виклик ворога, який зазіхнув на нашу землю, волю і долю, – сказав він. – Саме на їхньому прикладі ми повинні виховувати своїх дітей. А щоб смерть наших героїв не була марною, мусимо довести їхню справу до перемоги".

На відкритті були присутні родини Іллі Гайдуса та Антона Ігнатченка, а сестра Іллі заспівала пісню.

Тернівське козацтво висунуло вимогу до виконаною перейменувати парк ім. Комсомолу України на парк Героїв України.

Інна ПОЯУС

## ПОШАНА "БРАТСТВУ ТАРАСІВЦІВ"

У Глинську влітку 1891 року було написано програму "Братства Тарасівців". У ній уперше поставлено за політичну мету здобуття Самостійної України. Учасники Братства – таємної студентської організації – приєдналися на могилі Тараса Шевченка "всіма засобами поширювати серед українців безсмертні ідеї Великого Кобзаря", серед яких найголовніша – ідея вільної України.

Серед засновників Братства – Віталій Боровик, Борис Грінченко, Іван Ліпа, Микола Міхновський і Володимир Шемет. Крім культурної діяльності, тарасівці висунули постулати визволення української нації. Серед основних – Самостійна Україна: соборна й неподільна, "від Сяну по Кубань, від Карпат до Кавказу, вільна між вільними, рівна між рівними, без пана і хама, в будучому без класової боротьби". А ще – свобода віри, національна армія, боротьба з російським імперіалізмом. Про це нагадав гостям

свята головний редактор офіційно ОУН "Шлях перемоги" Віктор Рог, який разом зі школяркою урочисто відкрив меморіальну дошку.

Звернувся до гостей свята і народний депутат Володимир Шульга, а сільський голова Сергій Філоненко, голова Роменської РДА Валерій Білоха та краєзнавець Геннадій Іванушенко наголосили на важливості відродження національної пам'яті та культури борців за нашу державу. Хвилиною пам'яті й добрим словом згадали земляка – Дмитра Симоненка, який нещодавно загинув у боротьбі з російськими окупантами.

Щира подяка депутатам Роменської районної ради Сергієві Крикуну, на плечі котрого ліг чимало організації тягар, та Центру національного відродження, який ініціював встановлення пам'ятного знаку.

Алла АКІМЕНКО

## ВИТАЧІВСЬКИМ БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ



На Покрову в мальовничому, тисячолітньому селі Витачів Обухівського району Київської області урочисто відкрили пам'ятний знак "Борцям за волю України". Його спорудили активісти витачівської громади: боєць 72-ї бригади АТО Ігор Перевертун (він же й архітектор пам'ятного знаку); родич репресованого письменника Григорія Косинки Олександр Нецерет, його син Андрій Нецерет, Сергій Бастило, Дмитро Свідін, Руслан Козелецький, Олександр Козинець, Юрій Ткалич, Іван Шевчик, Лідія Уваренко, Віктор Нецерет, Іван Яковець і Олександр Чеканов. А малюнок Витачівської калічки на автобусній зупинці виконала Надія Савченко.

Вели митинг скульптор Михайло Горловий (він же автор тризуба

на пам'ятному знакові) й письменниця Тетяна Лемешко, яка народилася у Витачеві. Освятити пам'ятний знак ієрей Витачівської Свято-Воздвиженської церкви УПЦ КП Роман Бужава. Промовляли письменниця з Обухова Наталя Любиченко, голова Витачівської сільської ради Анатолій Гаврилець, голова Витачівського СВК Валерій Черниш, директор Витачівської школи Надія Колч. У виконанні учнів пролунали пісні й вірші про Україну і її героїв (музичний супровід учителя Василя Шапрана).

Тетяна Лемешко прочитала свої вірші про Майдан і наголосила, що українці завжди кров'ю виборювали право вільно жити на рідній землі. Кошти, за продані книжки, Тетяна передала бійцям АТО.

Наталя Любиченко прочитала свої вірші й розповіла про поранених, що лікуються в Київському військовому госпіталі. Тут одужував поранений племінник її чоловіка, боєць 25-ї десантної бригади Юрій Кліпов. Відтоді письменниця провідує поранених і дарує їм не лише книги, малюнки й аплікації від діточок Малишківського краю, а й душевне тепло і материнську любов.

Хлопці з Трипільської самооборони сальвами вшанували пам'ять загиблих земляків – козаків і старшин Витачівської сотні Дніпровської повстанської дивізії отамана Зеленого та інших українських воїнських формацій.

## ТУРНІР ІМ. ОТАМАНА ДЕРЕЩУКА

Тальнівський осередок ВМГО "Сокол" за підтримки районної організації ВО "Свобода" провів у Тальному 3-й молодіжний турнір зі стрільби з пневматичних гвинтівков. Турнір був присвячений 128-й річниці з дня народження повстанського отамана Петра Дерещука. У влучності змагалися юнаки та дівчата віком від 14 до 20 років.

Переможцями стали Владислав Заїченко (I місце), Вадим Кибаленко (II місце), Андрій Шинкаренко (III місце). А серед дівчат перемо-

гли Ірина Замулянець (I місце), Катерина Фещенко (II місце), Єлизавета Польова (III місце). Всі вони нагороджені грамотами, а ще книжками Сашки Лірника з автографом автора.

Коментуючи захід, голова районної організації ВО "Свобода" Віталій Шуляк зазначив: "Змагання не лише дають можливість поміряться силами, влучністю, а й переконують – ми готові до боротьби. Отаман Дерещук своїм прикладом надихає молодих націоналістів на подвиги в ім'я України".



# ЗАГИНУВ АЙДАРІВЕЦЬ ВІКТОР ГУРНЯК

19 ЖОВТНЯ 2014 Р. БІЛЯ С. СМІЛЕ СЛОВ'ЯНОСЕРБСЬКОГО РАЙОНУ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗАГИНУВ ВОЯК БАТАЛЬЙОНУ "АЙДАР" ВІКТОР ПЕТРОВИЧ ГУРНЯК - "ЮХИМ"



Народився Віктор 8 червня 1987 р. в с. Гордніці Гусятинського району Тернопільської області. Навчався в Технічному коледжі Тернопільського державного технічного університету.

Пластову присягу склав 17 липня 2002 року. Вихованець гуртка "Сірі Вовки" (2002 - 2006), курінний 29-го куреня ім. Юрія Старо-

сольського (2003 - 2004) і 77-го куреня ім. Івана Гавди (2004); старший стрілець, трибун (2008 - 2009) 15-го куреня УСП "Орден Залізної Остроги", хорунжий (2009) Крайового табору військового пластування "Legion", комендант військово-патріотичної спартакіади "Експлозія" (2005, 2007).

Переможець етапу Кубка України з водного туризму на р. Свіча в складі команди Бориса Гори (2005). Співорганізатор пластового туристичного змагу "Осінній рейд" у 2005 - 2007 роках та всеукраїнського змагу з пішого туризму "Стежками Героїв" (2007). Бунчужний багатьох пластових заходів, зокрема змагу "Стежками Героїв" (2006 - 2009).

Член МНК (2003 - 2005). Активний учасник Помаранчевої революції в складі центрального штабу руху "Чиста Україна" (2004). Заступник із виховної роботи Тернопільського станичного та округ-

ного пластового провідів. Редактор пластового часопису "Цвіт України". Заприсяжений член ОУН-6 (09.2005). Член Тернопільського обласного Конгресу українських націоналістів (2005), пресекретар партії "ПОРА" в Тернопільській області (2006).

Співзасновник туристичної фірми "Файні мандри" і фотоагенства "Lufa". Фотокореспондент УНІАН (2007) та агенції REUTERS (2009).

Доброволець 15-ї комендантської сотні Самооборони Майдану, активний учасник найбільших протестних акцій у Києві під час Революції гідності. Доброволець 24-го БТО "Айдар" (з 09.2014).

Загинув, вивозачи поранених побратимів з місця бойових дій поблизу 32-го блокпосту. Похований 22 жовтня на Личаківському кладовищі м. Львова.

Вічна слава!

Віктор РОГ

# ВАСИЛЬ ПЕЛЕСЬ: "КОЛИ МЕНІ ВІДПИЛЮВАЛИ РУКУ, Я КРИЧАВ "СЛАВА УКРАЇНІ!"



Василь Пелеш, 19-річного бійця батальйону "Айдар", якому сепаратисти відрубали праву руку з витатуїтованим тризубом, зустрічали у Старому Самборі хлібом і сіллю, квітами, оплесками та вигуками "Герой!", "Герою слава!", "Дякуємо!".

Василь - активний учасник спротиву на Майдані. "Його на Майдані поранили, - розповів Ігор, вітчим В. Пелеша. - А він нам нічого не сказав. Коли сепаратисти почали захоплювати міста на Донбасі, Василь не зміг усидіти на місці, зібрав речі та поїхав. Ми спершу не знали, де він. Потім розповів по телефону, що він в "Айдарі", на Луганщині. Ну, з тих пір кожна новина про цей батальйон - як ножом по серцю".

26 серпня біля Луганська, під час обстрілу добровольчого батальйону "Айдар", Василь, поранений у ногу, потрапив у полон... Росіяни, побачивши на правій руці хлопця татування із тризубом, відпиляли її звичайною пилкою.

"Я був при свідомості. Вони спочатку погрозували, а потім зробили те, про що казали. Я бачив, як мені відпилювали руку. Кричав "Слава Україні!". Було страшенно боляче, але я намагався триматися. Можливо, за це мене стали поважати".

Здається, немає у Старому Самборі людини, яка б не знала Василя Пелеша. Всі пишуться ним. І співчують. "Хороший хлопчина, - каже працівниця кафе на автостанції. - Добре, що повернувся - рідні аж змарніли. Та воно й не дивно - дитина в полон до звірів потрапила... Тяжко йому буде, але, може, місто допоможе, може, і Україна про нього не забуде".

У церкві св. Миколая священник УГКЦ та УПЦ відслужили молебень за здоров'я Василя та швидке завершення війни на Сході й повернення додому солдат живими.

Під час молебня юнак лівою рукою тримав біля серця синьо-жовтий прапор.

Олексій ЧУПА

# НЕПОВНИЙ СПИСОК ПОЛЕГЛИХ НА ДОНБАСІ

Про цих хлопців хочеться написати ширше, але втратили такі великі, що чотирьох сторінок "Незборима нація" не вистачає. Та й не можна перетворювати газету на суцільний скорботний список. Мусимо дбати і про бадьорість духу тих, хто продовжує боротьбу. Тож публікуємо поки тільки 25 коротких біографій тих, хто поліг за Україну влітку 2014 року:

АЛДОШИН Максим (1991?, Миколаїв - 7.08.2014). Козак. Під Луганськом дістав тяжке поранення, але зумів вивести автомобіль із-під шквального обстрілу, чим врятував життя побратимам, а сам не вижив.

АНТОНОВ ("ЛІТАЧОК") Вадим Віталійович (?), Житомир - 10.08.2014, м. Ловайськ Донецької обл.). Козак 3-го батальйону оперативного призначення "Донбас" Національної гвардії України. Загинув у бою з диверсійною групою. 14 серпня нагороджений орденом "За мужність" III ступеня (посмертно).

БЕРЕЗОВИЙ ("БЕРЕЗА") Микола Вікторович (10.10.1976, м. Горлівка Донецької обл. - 10.08.2014, м. Ловайськ Донецької обл.). Громадсько-політичний діяч, чотовий батальйону спецпризначення "Азов". Закінчив Український інститут розвитку фондового ринку КНЕУ (2006) і Міжнародний університет фінансів при КПІ (2008). Керівник Горлівської міської організації ВО "Батьківщина" (2007 року вийшов із партії). 2012 року висувався від партії "Удар" кандидатом у народні депутати на окрузі №51 (Донецька область). Разом із дружиною Тетяною Чорноволом виховував доньку Іванну, 2003 р. н., та сина Устима, 2010 р. н.

БОЙКО Сергій (1996?, м. Крижопіль Вінницької обл. - 7.08.2014). Прикордонник, курсант Навчального центру ДПСУ в Оршанці.

БОЙКО ("НЕМО") Юрій (1971?, м. Улянівка Кіровоградської обл. - 10.08.2014, м. Ловайськ). Полковник, начальник відділу підготовки військ управління бойової та спеціальної підготовки ГУ Національної гвардії України. Нагороджений орденом "За мужність" III ступеня (посмертно).

ДУМАНСЬКИЙ Юрій Олександрович (17.07.1991 - 14.08.2014). Старший лейтенант 24-ї Окремої механізованої бригади, закінчив Львівську академію сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного. Жив у Львові.

ЗОЗУЛЯ Тарас (1993, с. Стебник Львівської обл. - 2014, Луганськ). Козак.

КАРАБІНОВИЧ Андрій Михайлович (6.12.1990, с. Дзвиняч Богородчанського р-ну Івано-Франківської обл. - ориєнт. 2.09.2014). Молодший сержант міліції 3-го взводу 1-ї роти батальйону спеціального призначення "Івано-Франківськ".

КУЦЕНКО Микола (23.09.1992, м. Миргород Полтавської обл. - 27.07.2014, м. Лутугине Луганської обл.). Лейтенант. З дитинства мріяв стати офіцером, щоб продовжувати династію військових свого роду. Був спокійним і доброзичливим хлопчиком. Закінчив Львівську академію сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного (2013). Загинув, рятуючи екіпаж танка.

ЛИСЕНКО Сергій (10.09.1977, м. Коломия Івано-Франківської обл. -

2014, м. Сніжне Донецької обл.). Підполковник 3-го полку спецпризначення Збройних Сил України. Сергій завжди із гордістю говорив, що є така професія на світі - захищати Батьківщину. Мав державні нагороди. Девізом його життя було: "Жити та помирати треба гідно, адже двічі не вмирати".

ЛИТВИНСЬКИЙ ("МОНГОЛ") Юрій Олександрович (1967, Київ - 11.08.2014). Підполковник резерву, начальник технічної частини 3-го батальйону оперативного призначення "Донбас" Національної гвардії України. Брав активну участь у Революції гідності. Нагороджений орденом "За мужність" III ступеня (посмертно).

МОТИЧАК ("КОМУНІСТ") Роман (1969, с. Лімна Турківського р-ну Львівської обл. - 11.08.2014). Стрілець 3-го батальйону оперативного призначення "Донбас". Колишній морський піхотинець. Учасник Революції гідності, перебував у сотні "Лева". Загинув, прикриваючи друзів. Залишилися дружина, син та дочка.

МУРАВИЙ Владислав (13.01.1994, Луганщина - 16.08.2014). Вояк 24-ї Окремої механізованої бригади (Яворів). Жив у Львові. Похований на Личаківському кладовищі на полі Почесних поховань №76.

НОВІЦЬКИЙ Віктор Павлович (14.10.1978, с. Климентівка Барнівського р-ну Житомирської обл. - 12.08.2014). Підполковник ЗСУ. Не зважаючи на шквальный вогонь противника, Віктор Новицький надав пораненому першу медичну допомогу, відтягнув його в безпечне місце, але постріл обірвав його життя.

ПАШКО Василь (1983, с. Новий Яричів Кам'янка-Бузького р-ну Львівської обл. - 5.08.2014, Донецька обл.). Учасник ВО "Тризуб" ім. Степана Бандери, вояк добровольчого батальйону спеціального призначення. 9 років проживав в Італії, де працював рятувальником. Коли дізнався про події в Україні, повернувся. Перебував у зоні АТО три місяці. Під час бою заклав собою нашого 19-річного хлопця, і той вижив. Василь був доброю людиною. З ним прийшло попрощатися близько тисячі земляків. Уздовж дороги від хати, де народився Василь, до церкви та цвинтаря були виставлені лампадки. Діти встелили дорогу квітами. Залишилася 9-річна донька.

ПЛОХИЙ Андрій (1983?, с. Первомайське Черкаського р-ну - с. Красний Яр Луганської обл., 3.08.2014). Капітан 1-ї Окремої гвардійської танкової бригади (сміт Гончарівське). Його танк наїхав на фугас. Без батька залишилася шестирічна донька.

РИЧКОВ Вадим (12.06.1975, Дніпропетровськ - 17.08.2014). Вояк 25-ї Дніпропетровської окремої аеромобільної бригади. В березні пішов до війська добровольцем, а дружина Вадима Тетяна стала волонтером і сімейні заощадження витратила на забезпечення армії. Вона дставалася в найгарячіші точки бойових дій, аби передати необхідне українським солдатам. Вадим - "світла, інтелігентна, красива і мужня людина". Без батька залишилася 11-річна донька.

РУСНАК Микола (24.09.1975, с. Лоцинівка, нині с. Бернадівка

Теребовлянського р-ну Тернопільської обл. - 11.07.2014). Оператор 2-го протитанкового відділення протитанкового взводу 2-го механізованого батальйону 24-ї Окремої механізованої бригади (Яворів). У дитинстві втратив батьків і потрапив в інтернат. Після одруження переїхав у село Верхівці Гусятинського району. У смутку залишив дружину, сина 12-ти років та доньку 8 місяців, яка сумуватиме, коли виросте.

СИРОВАТКА Іван (?), с. Суховоля Львівської обл. - с. Червоний Яр Луганської обл.). Козак. Загинув, прикриваючи бійців 51-ї бригади, що відступали. До ротації Іван Сироватка не дожив кілька днів. Похований герой на цвинтарі рідного села.

СУЛІЦЬКИЙ Олександр (1979, м. Квасилів Рівненського р-ну - 10.08.2014, смт Старобешеве Донецької обл.). Доброволець батальйону "Горинь". За професією - водій. Загинув, рятуючи життя товаришам.

ТРОФИМОВ ("ТРОФИМ") Євген (1993?, Запоріжжя - 28.07.2014). Майстер спорту, багаторазовий чемпіон України з тайського боксу, чемпіон Європи з тайського боксу серед юнаків; молодший сержант, розвідник 79-ї Окремої аеромобільної бригади (Миколаїв). Навчався в Запорізькому національному технічному університеті за спеціальністю "Фізичне виховання і реабілітація". Не дожив 2 дні до народження сина Трохима.

ФІЛЬ Олександр Олегович (23.03.1995, м. Бережани Тернопільської обл. - 16.08.2014, Луганщина). Навідник аеромобільно-десантного взводу 80-ї Окремої аеромобільної бригади, учасник молодіжної спортивно-патріотичної організації МГО "Сокіл". Єдиний син у матері.

ШОСТАК Сергій Олександрович (28.06.1972, м. Луцьк - 27.07.2014, м. Лутугине Луганської обл.). Працівник міліції, командир відділення оперативного взводу спецвідділу "Беркут". Брав участь у бойових діях у Косово у складі миротворчого контингенту. Проїшов Майдан як революціонер, а згодом пішов добровольцем у батальйон "Айдар".

ШЕРШЕНЬ Андрій Олександрович (1981, Кіровоград - 29.07.2014, м. Сніжне Донецької обл.). Старшина, заступник командира розвідгрупи 1-го батальйону 3-го Окремого полку спецпризначення (Кіровоград) ГУР Мінборони України. "Снайпер від Бога, світла голова частини". Похований на Алеї Слави на Рівненському кладовищі в Кіровограді.

ЮРКЕВИЧ ("ТРИЗЛ") Андрій Михайлович (1982, Тернопіль - 5.09.2014, с. Весела Гора Луганської обл.). Командир 2-го взводу 2-ї роти 24-го батальйону територіальної оборони "Айдар". Учасник Революції гідності, вносив поранених з вул. Інститутської у Києві 20 лютого. В сюжеті "Громадського телебачення" Андрій вітав українців із Днем Незалежності й розповідав про героїчні подвиги свого бойового товариша. Андрій - "розумний, добрий і мужній". Не ховався, не боявся. Добрий воїн, врятував не одного бійця". У нього залишилася дружина.

Вічна слава!

Підготували Роман Коваль і Дмитро Колоша

# МРІЄ ПРО СІМ'Ю І ДІТЕЙ



2 жовтня свій 27-й день народження львів'янин Назар Барилко відсвяткував на лікарняному ліжку в Київському військовому шпиталі... А через 2 дні йому ампутували ногу...

Назар потрапив в АТО у третю хвилю мобілізації. "Забирали навіть тих, хто не служив в армії", - розповідає він. Новоспечений зенітник Барилко разом з побратимами з 24-ї бригади опинився біля

містечка Щастя. "Гради" до них долітали рідко, а ось диверсанти "гостювали" часто. Черговий їхній візит закінчився для Назара трагічно: три кулі влучили в стегно, зачепили артерію. Він утратив багато крові. Назара доправили до Харкова. Звідти - гелікоптером до Києва. Два дні лікарі боролися за його ногу. "Коли сказали про ампутацію, я страху не мав. У мене так боліла нога, що я сам хотів, щоб її віділяли", - каже Назар.

Тепер його мучать сильні фантомні болі.

Про те, що сталося, не шкодує. Тільки переживає за батьків. Вони весь час поруч.

Назар мріє про сім'ю і дітей. Для цього потрібно встати на ноги. А грошей на дорогий протез у родини Назара немає. Єдина надія на небайдужих людей.

Реквізити для допомоги: Приватбанк, картка 4149497818683759. Отримувач: Назар Михайлович Барилко.

# ХРОНІКА ВІЙНИ

Під Ловайськом знайдені тіла 9 українських вояків зі слідами катувань. Про це заявив полковник Олексій Ноздрачов. "Підтверджую, - сказав він, - що перед тим, як вбити, вояків катували. Про це свідчать зв'язані руки, сліди катувань на тілі, відрізани пальці і кінцівки, вибиті очі. Судмедексперти підтвердили, що це було скоєно, коли люди ще були живі. Потім їх убито пострілом у голову. Одному кати відрізали голову. Смерть російськими окупантами!

Козацьке братство бойового Звичаю Спас "Сокіл" ви-

словлює співчуття рідним, близьким та друзям побратима - старшого стрільця 1-ї роти охорони 11-го БТО Олександра Козленка (м. Олександрія) та його товариша по зброї Дениса Ханчича, які загинули в бою під с. Чорнухине Луганської області 14 вересня 2014 року. Вічна слава!

Старший сержант Валерій Коротев під час спроби прориву колон броньованих автомобілів через кордон біля с. Дібрівка зі свого ПТУРу особисто підбив чотири бронетранспортери і танк противника. Слава герою!

# НАРЕШТІ!

Комісія Київської міської ради з питань найменувань має намір перейменувати 14 вулиць у столиці, які носять імена діячів, причетних до злочинів тоталітарного режиму. Відповідне питання буде винесено на громадські обговорення.

Планується перейменувати вулицю Ленінську на вулицю гетьмана Петра Дорошенка, вулиця Петра Запорозжя стане вулицею актора Івана Миколайчука, вулиця Крупської називатиметься вулицею Павла Чубинського, вулиця Чапаєва - вулицею Вячеслава Липинського, вулиця Кирилівка - вулицею Вересаєва, провулок Чеслава Белінського - провулок Алли Горської, вулиця Юрія Коцюбинського - вулицею Володимира

Винниченка, вулиця Щорса - вулицею Євгена Коновальця, вулиця Академіка Шліхтера - вулицею Вишневського, бульвар Давидова - бульваром Віктора Некрасова.

Оскільки за останні роки територія Києва була розширена за рахунок приєднання навколишніх сіл, з'явилися дублюючі один одного найменування вулиць. Тому профільна комісія також пропонує киянам обговорити перейменування трьох вулиць Максима Горького: у Солом'янському районі (с. Жуляни) на вул. Анатолія Луїноса, у Дарницькому районі (с. Бортничі) на вул. Кирила Осмака, у Деснянському районі (с. Троєщина) на вул. Сергія Прокоф'єва.



# ОТАМАН САВОНОВ ПОВЕРНУВСЯ



Григорій Савонов, який воював проти москалів у 1918 – 1921 роках на Донеччині та Харківщині, знову з нами. Сьогодні, коли на сході України палає кривава війна з російськими окупантами, його допомога потрібна нам.

З історичного небуття повернули отамана Лесь Ісаїв та Леонід Шибря. В харківському видавництві "С.А.М." побачило світ їхнє дослідження "Отаман Савонов" – 300 сторінок невідомих фактів, сотня світлин. До книги додано документальний фільм про отамана.

Григорій Мусійович Савон за хоробрість на фронтах Першої світової війни здобув чотири Георгіївські хрести, дві Георгіївські медалі, стрімко пройшов військові шаблі від солдата до офіцера. Військовий комендант за Центральної Ради та Гетьманату, командир полку й військовий комісар повіту за червоних, командир 4-го піхотного полку, але вже в армії Нестора Махна, повстанський отаман – усе це віхи біографії героя книги.

Уперше презентовано книжку 19 вересня на батьківщині отамана в с. Червоний Оскіл Ізюмського району (колиш м. Царборисів). В сільському клубі зібралася близько двохсот земляків та гостей, серед них Герой України Андрій Ровчак, голова Ізюмської райдержадміністрації Любов Шамрай, її заступники, сільські голови, вчителі історії, бібліотекарі, керівники сусідніх районів, науковці й митці з Харкова та Донеччини, старшокласники місцевої школи. Виступали заслужена артистка України Олена Шишкіна, фронтвий дует "Кулі" майданівців Зеника й Максима зі Львова, місцеві аматори сцени.

А 25 вересня відбулася презентація на Донеччині, поруч зі Слов'янськом, у Святогірській лаврі, під час II Всеукраїнської науково-практичної конференції зі збереження історичної спадщини. І в цих краях діяли повстанці-савоновці.

Науковці Києва, Харкова та Донецька, намісник лаври архієпископ Арсеній (Яковенко) з братією, наукові співробітники Святогірського історично-архітектурного заповідника й музею, керівники місцевого самоврядування Донеччини вперше відкрили для себе Григорія Савонова – борця проти московських поневолювачів.

Учасники конференції, особливо науковці-донецчани й архієреї лаври, що належить УПЦ Московського патріархату, були неприємно вражені, довідавшись про широкий повстанський рух на Донеччині проти радянської влади

сваволі. Як тільки продзагонівці наповнять якийсь сарай награбованим, тут же з'являється загін Савонова і все повертає людям. Старожили згадують: "Бувало таке: встає людина вранці, а в неї в снігах стоять мішки з добром. Особливо допомагав бідним і вдовам з дітьми". Населення сприймало отамана Савонова за свого захисника.

Чекістські документи докладно характеризують повстанський рух (бандитизм, за їхньою термінологією) в Ізюмському та Слов'янському повітах: "Бандитизм має... ціль політичного характеру, який виявляється в тому, щоб руйнувати залізничні, телефонні й телеграфні мережі, знищувати советський апарат сіл... Отамани бандитів походять переважно з трудових верств. Наприклад, Савонов, який оточує себе ображеними. Вони вимагають вільні Ради й здебільшого іменують себе ідейними назвами "Повстанські"...

Бандити організовані в бойові одиниці... Ведуть широку пропаганду серед селянства за повне припинення виконання розверстки, воєнних, трудових та інших повинностей, а також висувають цілий ряд вимог за свободу друку й категоричну вимогу знищення комуністичної партії більшовиків, для чого висунули гасло, яке дуже популярне серед селян "Бий жидів і комуністів!", з величезним забарвленням націоналізмом та звільненням "від Московії"... Бандити забороняють будь-що вимагати від селян або самовільно брати".

Окупанти звинувачували Савонова в "русофобських нахилах" та "знищенні комісарів і жидів". Звертали увагу й на те, що отаман "особливо жорстоко карав червоноармійців-великоросів й агентів Радвлади, які потрапляли йому до рук", а до полонених червоноармійців-українців ставився гуманно.

Загинув отаман у більшовицьких катівнях, маючи 23 літ.

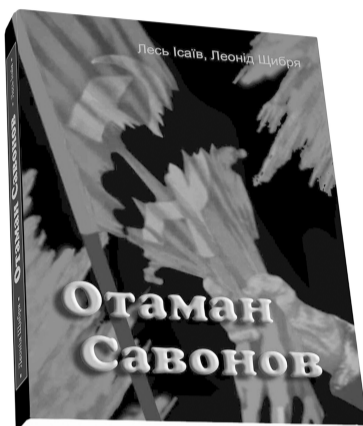
Минуло вже 90 років, а земляки з гордістю продовжують називати себе савоновцями.

Слава оборонцям України!

**Михайло ГОМОН, доцент, кандидат філологічних наук**

На світліні Григорій Мусійович Савон. 1914 – 1917 рр.

Від редакції Книгу й фільм про отамана Савонова можна придбати. Ось електронні адреси: schibrya@mail.ru або 0505244112@i.ua



та комуністичного режиму. Книжка "Отаман Савонов" викликала в них гостру й неоднозначну зацікавленість. Донеччани не наважилися дискутувати, а ЗМІ вирішили за краще замовчати інформацію про книжку.

Сотні боїв і сутичок з червоними та білими москалями, червоними китайцями, калмиками, киргизами вкрили ім'я отамана славою. Вороги боялися його. Сила удару Савонова була страшна: він міг у бою розрубати навпіл ворога.

Так, коли він в Ізюмі зустрів перевдягнутого в цивільне денікінського полковника, який знуцався над українцями, то, вихопивши шаблю, розчахнув його на дві половини. Савонов, бувало, бився проти десяти ворогів і перемігав. У слободі Боровій Куп'янського повіту він увірвався у волосний ревком і посік на капусту півтора десятка місцевих активістів. Про його хоробрість ще за життя ходили легенди.

Савоновці рішуче захищали місцеве селянство від московської

# НЕЩАСЛИВА ІСТОРІЯ БІЛЯ МІСТА ЩАСТЯ



Скільки поранено рівненських вояків – точних відомостей немає. В обласному військкоматі встигають відслідковувати лише бійців "Торині" – на лікарняному ліжку їх уже 15. Окрім того, у військовому госпіталі Рівного перебуває більше 20 поранених і травмованих під час АТО рівнян. Один з тих, хто лікується в госпіталях інших областей – Сергій Пандрак. Разом з групою інших рівнян, переважно своїх побратимів із УНСО, він воював у складі батальйону "Айдар". Біля м. Щастя Луганської області бійці потрапили під мінометний обстріл.

Розповідає Андрій Мітюхін, лідер УНСО в Рівному: "Пандрак і ще п'ятеро наших хлопців із Рівненщини разом з іншими вояками супроводжували гуманітарний

вантаж до одного з госпіталів на Луганщині. По дорозі вони помітили безпілотник, хотіли збити, проте вже за кілька хвилин сепаратисти обстріляли їх мінометним вогнем. Один снаряд зніс голову побратимові Сергію Пандраку з Волині, а Сергію відірвало ногу. Інші не постраждали. Хлопці вимкнули мобільний зв'язок, аби їх не вирахували за сигналом сепаратисти, тож ми навіть не знали, чи є інші поранені та вбиті... Пандрака доставили літаком до харківського госпіталю, а потім до київського. Сергій тримається мужньо, каже, що почувається нормально, але під час розмови по телефону інколи може втратити на мить свідомість. Бажаємо Сергієві одужати!

Алла САДОВНИК

# НЕ БУДЬМО БАЙДУЖИМИ!



У бою за Донецький аеропорт Олександр Терещенко врятував життя побратимів, але через вибух позбувся рук – не встиг відкинути гранату на безпечну відстань.

До війни Олександр працював на телебаченні оператором і журналістом.

Служити пішов добровільно – до 79-ї бригади гранатометником. Спочатку в зону АТО, а тоді зголосився в саме її пекло – Донецький аеропорт. Олександр був очима товариства. "Очі" – так козаки на-

зивали пост на межі терміналів, де бійці виглядали противника. Проте, одного разу ворог підірвав непомітно.

"Ми кидали гранати, стріляли, а в нас полетіло все на світі. Раптом я побачив гранату за півметра від мене. Думав, що встигну її відкинути. А граната розірвалася у мене в руках", – розповідає Олександр.

"Чотири людини зобов'язані йому життям. Якби Здетонували боеприпаси, жертв було б більше", – сказав в. о. заступника командира роти Михайло Яременко.

Нині Олександр у шпиталі. Зізнається, що найбільше боюєся мити, коли до палати ввійдуть діти. Не хотів, аби бачили батька-інваліда.

Бійцю потрібне тривале лікування, а потім – закордонні протези, тому рідні й друзі збирають гроші. Щоб поставити дві протезні руки, потрібно 80 тисяч євро.

Реквізити для допомоги: картка Приватбанку 4149625804216388, Людмила Володимирівна Терещенко (дружина).

**ЩИРО ДЯКУЮ ЗА ПОЖЕРТВИ СВІТЛАНІ МИРОНЧАК, ІГОРЕВІ СМЕТАНСЬКОМУ ТА СЕРГІЄВІ ТЕЛЯТНИКУ**

**ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ЧАСОПИС**  
переплатний індекс: 30504  
"Шлях перемоги"  
ЩО ЦЬОГО ХЛОПЦІ ВІДІВІДІЛИ

**ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ "НЕЗБОРИМУ НАЦІЮ"**  
Ії редактор Роман Коваль – дослідник Визвольної боротьби українців за свою державу у 1-й половині ХХ століття. Відтак ця газета – про долі Українських січових стрільців, вояків Галицької армії, Армії УНР, повстанських отаманів та їхніх козаків, Карпатську Січ, ОУН, УПА, а також про кобзарів, українських письменників, нові книжки про Визвольну боротьбу, які видає Історичний клуб "Холодний Яр".  
Газета виходить 1 раз на місяць. Ціна – 17,34 грн. на рік. Передплатний індекс – 33545.

Редактор Роман Коваль  
Верстка Євген Коваль  
Коректор Оксана Жованик  
Інформаційне забезпечення Микола Владзімірський  
Технічний директор Віктор Білина  
Адреса для листування та поштових переказів  
03049, Київ, вул. Курська, 20, пом. 14. Тел./факс: 242-47-38 koval\_r@ukr.net kovalroman1@gmail.com  
Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти.  
Видання зареєстровано 28.12.1993 р. у Державному комітеті України у справах видавництва, поліграфії та книгорозповсюдження. Серія КБ №325.  
Наклад 10000 примірників. Видруковано 31.10.2014 р.  
Засновник Роман Миколайович Коваль

## У РЕДАКЦІЇ ЧЕРЕЗ "НОВУ ПОШТУ" МОЖНА ПРИДБАТИ ТАКІ КНИГИ

Книжки можна придбати і через "Нову пошту", попередньо переказавши кошти на картку Романа Ковалю у Приватбанку: 5168 7553 0902 9011.

Переславши гроші, просимо зателефонувати до редакції, повідомити про переказ, замовити книжки, вказавши куди і кому надіслати книжки. Повідомлення можна зробити й електронним листом на адресу редакції. Просимо врахувати, що, окрім вартості книжки, замовник оплачує й доставку.

Борис Монкевич, "Похід Болбочана на Крим" – 44 грн.

"Отаман Зелений" Романа Ковалю (3-тє видання) – 60 грн.

"Медвинське повстання" Романа Ковалю і Петра Гоголі – 45 грн.

"Таємниця отамана Зеленого" – 45 грн.

Музичний альбом пісень Визвольної боротьби ХХ ст. "Ми сміло в бій підем" – 50 грн.

"Крізь павутиння змосковщення" Романа Ковалю – 45 грн.

"Шевченкіана Михайла Гаврилка" Романа Ковалю – 50 грн.

"100 облич Самостійної України" Романа Ковалю – 50 грн.

"Історія України-Русі" Миколи Аркаса – 60 грн.

"Свято, що кличе до бою. Вшанування героїв Холодного Яру" – 40 грн.

"Холодний Яр" Юрія Горліса-Горського – 60 грн.

"Ми ще повернемося!" Юрія Горліса-Горського – 70 грн.

"Чорний Ворон: п'ять біографій" Романа Ковалю – 25 грн.

"Кармелюки" Романа Ковалю – 35 грн.

"Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею" Романа Ковалю – 150 грн.

"Тиха війна Рената Польового" Романа Ковалю – 100 грн.

Документальний двосерійний фільм "Стеком і шаблею" – 50 грн.

ГАЗЕТА "НЕЗБОРИМА НАЦІЯ" В ІНТЕРНЕТІ  
HTTP://NEZBORUYMA-NACIYA.ORG.UA/

## У редакції через "Укрпошту" можна придбати такі книги:

(ціну вказано, враховуючи вартість пересилки книг поштою):

"Похід Болбочана на Крим" Бориса Монкевича – 60 грн.

"Отаман Зелений" Романа Ковалю (3-тє видання) – 79 грн.

"Медвинське повстання" Романа Ковалю і Петра Гоголі – 55 грн.

Роман Коваль, "Таємниця отамана Зеленого". Історична повість для дітей – 62 грн.

Музичний альбом пісень Визвольної боротьби ХХ ст. "Ми сміло в бій підем" – 60 грн.

"Крізь павутиння змосковщення" Романа Ковалю – 65 грн.

"Шевченкіана Михайла Гаврилка" Романа Ковалю – 64 грн.

"100 облич Самостійної України" Романа Ковалю – 66 грн.

"Свято, що кличе до бою. Вшанування героїв Холодного Яру" – 55 грн.

"Історія України-Русі" Миколи Аркаса (2-ге, краківське, видання) – 77 грн.

Документальний двосерійний фільм "Стеком і шаблею" – 60 грн.

"Чорний Ворон: п'ять біографій" Романа Ковалю – 37 грн.

"Холодний Яр" Юрія Горліса-Горського – 80 грн.

"Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею" Романа Ковалю – 170 грн.

"Кармелюки. До історії Запорозького полку ім. отамана Я. Кармелюка Армії УНР" – 49 грн.

"Ми ще повернемося!" Юрія Горліса-Горського – 90 грн.

"Тиха війна Рената Польового" Романа Ковалю – 130 грн.

Книжки можна придбати, попередньо переказавши кошти електронним переказом на ім'я Р. М. Ковалю, вул. Курська, 20, пом. 14, Київ, 03049.

Допоможіть пізнати історію Визвольної боротьби своїм друзям – передплатіть їм "Незбориму націю"